

учня і направлені на можливо повніше розкриття його потенціалу. Сюди можна віднести технології проектної діяльності, диференційованого навчання, навчання в співпраці, всілякі ігрові технології, що вже було розглянуто нами раніше.

Виходячи з вищевикладеного, стає очевидним, що ці технології дозволяють паралельно вирішувати і завдання охорони здоров'я школярів як в психологічному, так і у фізіологічному аспектах. Саме завдяки використанню сучасних технологій виявляється можливим забезпечити найбільш комфортні умови кожному учневі, врахувати індивідуальні особливості кожної дитини, а отже, мінімізувати негативні чинники, які могли б завдати шкоди його здоров'ю.

Література

1. Севрук А.И. Здоровьесберегающий урок: концепция, технологии, мониторинг [Текст] / А.И.Севрук, Е.А.Юнина // Школьные технологии, 2004. – № 2. – С.200-208.
2. Щуркова Н.Е. Практикум по педагогической технологии [Текст]: практикум / Н. Е. Щуркова. – М.: Пед. о-во России, 1998. – 249с.

ПОЛЬОВА ПРАКТИКА У СИСТЕМІ ЕКОЛОГО-ЕСТЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Кавчак В.С., Павлишак Я.Я. (м. Дрогобич, Україна)

Метою екологічної освіти молодших школярів є формування екологічної культури, в основі якої лежить відповідальне ставлення до навколишнього середовища. Базою для підготовки студентів до здійснення такої роботи повинна стати система взаємопов'язаних конкретних екологічних знань. Але самих знань про взаємозв'язок природи і суспільства замало. Слід потурбуватися також про виховання у студентів готовності до екологічної діяльності, бо „переконання народжуються лише тоді, коли знання пройдуть через світ почуттів, отримують особистісну оцінку і стануть актом волі” [1]. Тому на педагогічних факультетах великого значення набуває практичний характер природничих знань.

Польова практика з основ природознавства на педагогічному факультеті Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка (ДДПУ) спрямована на те, щоб поглибити і розширити теоретичні знання студентів з ботаніки, зоології, землезнавства і краєзнавства, сприяти їх екологічному вихованню та залученню до громадсько-корисної праці. У процесі польової практики у майбутніх вчителів початкових класів формується еколого-професійна поведінка, певні особистісні риси (любов до природи, готовність її охороняти, відповідальне ставлення до довкілля та до здоров'я тощо).

Цьому сприяють методи і форми роботи: самостійні спостереження за об'єктами природи та сезонною працею людей, екскурсії з викладачем, обробка і оформлення екскурсійного матеріалу, написання звіту.

Кафедра біології ДДПУ, яка забезпечує проведення польової практики, організовує сезонні екскурсії до різних біогеоценозів в околицях міста Дрогобича з метою вивчення видового складу та екологічних взаємозв'язків рослин і тварин лісу, луки, водойми, поля, саду і городу. Поряд з тим вивчаються рідкісні та зникаючі види.

Результати спостереження студенти записують у „Щоденнику навчальної польової практики з основ природознавства” [2].

На екскурсіях великого значення надається естетичному фактору, бо естетичне ставлення до природи зміцнює, ніби зцементовує, здобуті вербально-логічним шляхом знання, збагачує мотиваційні підходи до необхідності охорони довкілля.

На думку психологів, естетична та екологічна культури не просто співіснують у структурі особистості. Вони взаємодіють, взаємо впливають одна на одну. Тому слід уважно підходити до вибору об'єктів спостереження на екскурсіях. Крім пізнавального вони мають мати естетичний характер. Знайти такі в умовах багатотисячного міста важко. Екологічний нігілізм його населення руйнує красу навколишньої природи купами сміття, розбитими автотрасами і забрудненими узбіччями, ритвинами новобудов і знищеними зеленими зонами. Але саме „краса врятує світ”. Слід пам'ятати, що це не просто популярний афоризм, але й вказівка до дії. Тому викладач, що керує польовою практикою, має володіти прийомами милування природою як найдієвішими серед впливів на екологічну свідомість людини.

Милування – надзвичайно цікавий елемент естетичного виховання, тісно пов'язаний з культурою східних народів. У деяких країнах така форма виховної роботи є досить поширеною, зокрема в Японії. Для нас, українців, зразком втілення у життя споконвічної любові до краси рідної природи є „уроки під голубим небом” видатного співвітчизника В.О. Сухомлинського.

Тому, крім „Щоденника польової практики з основ природознавства” першокурсників заохочують до ведення „Зошита природи”, в якому вони записують свої роздуми про побачене в природі, власні чи авторські вірші, приказки та прислів'я про природу, роблять замальовки, вклеюють світлини улюблених пейзажів, одним словом – рефлексують на красу довкілля, творять.

Студенти збирають мінерали, зразки гірських порід, ґрунтів і оформляють їх у цікаві та естетичні колекції. виготовлення гербаріїв, що є одним із завдань практики, також потребує не лише натуралістичних навичок, але й, певною мірою, естетизму, природоохоронного підходу. Першокурсників вчать бережливо збирати зразки для гербаріїв, економно використовувати зібраний матеріал, правильно й красиво оформляти гербарні листи.

У стосунках з природою немає дріб'язкових питань. Про це слід пам'ятати, організовуючи не тільки глобальні проекти, але й у щоденному поведженні з нею, а особливо, коли природа виступає не лише об'єктом освіти і виховання, але й їхнім суб'єктом.

Майбутнім учителям-класоводам, вихователем наймолодших школярів, важливо дати найкращі природничі знання і практичну підготовку, які дозволять їм вивести екологічну освіту у початковій школі на новий, сучасний рівень.

Література

1. Каган М.С. Человеческая деятельность. – М.: Политиздат, 1974. – 328 с.
2. Шпек М., Павлишак Я., Кавчак В. Щоденник навчальної польової практики з основ природознавства. – Дрогобич: ДДПУ, 2009. – 34 с.

ПРИКЛАДНА СПРЯМОВАНІСТЬ ВАРІАТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ЗМІСТУ ХІМІЧНОЇ ОСВІТИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Каплуновська О.О. (м. Полтава, Україна)

Нині освіта в Україні перебуває на новому етапі становлення та розвитку. Одним з її завдань є забезпечення прикладної спрямованості хімічних знань та формування навичок безпечного поведження з найбільш поширеними речовинами в повсякденному житті. Важливою умовою вирішення цього завдання є формування в учнів уміння застосовувати здобуті знання на практиці. Але сучасний шкільний курс хімії більшою мірою зосереджений на застосуванні теоретичних знань у виробничих процесах і зовсім мало приділяється уваги саме їх застосуванню у повсякденному житті, тобто учні майже не отримують прикладних хімічних знань.